

Soạn bài Nhưng nó phải bằng hai mày - Ngữ văn lớp 10

Câu 1. Phân tích tính kịch trong đoạn: "*Cải vội xòe năm ngón tay... bằng hai mày*"

Trả lời:

a. Mỗi quan hệ giữa Cải và thầy lí trước khi xử kiện là mỗi quan hệ đã được xếp đặt. Cải cứ nghĩ là quan sẽ cho mình được kiện nên rất ung dung. Tuy nhiên không ngờ khi xử kiện, Cải lại bị thầy lí tuyên bố đánh mười roi.

b. Ngôn ngữ bằng lời nói là ngôn ngữ công khai, tất cả những người đều được biết. Nhưng "ngôn ngữ" ngầm bằng động tác thì chỉ có thầy lí và Cải mới hiểu. Nếu Cải xòe ra năm ngón tay và "ngầm" ra hiệu với thầy lí đó là "lẽ phải" thì thầy lí đã đáp lời nhanh chóng bằng việc xòe năm ngón tay trái úp lên năm ngón tay mặt, ý nói "lẽ phải" kia đã được nhân đôi. Sự thú vị được người đọc nhận ra khi tìm thấy sợi dây liên hệ thông suốt giữa: lẽ phải - những ngón tay và những đồng tiền.

Ý nghĩa tố cáo của truyện chính là ở chỗ: lẽ phải đối với người xử kiện được tính bằng tiền. Đồng tiền đo lẽ phải, tiền nhiều lẽ phải nhiều, tiền ít lẽ phải ít.

Câu 2. Phân tích nghệ thuật gây cười qua lời nói của thầy lí ở cuối truyện?

Trả lời:

Trong lời nói của thầy Lí ở cuối truyện có sự đồng nhất giữa "lẽ phải" với số tiền nhận hối lộ, khiến cho "lẽ phải" có thể đo, đếm được (giống như với đồng tiền). Từ đó gây nên tiếng cười.

- Xây dựng tình huống gây cười đặc sắc (Cải dứt lót tiền mà vẫn bị đánh; thầy lí đã ăn tiền dứt lót mà vẫn đánh người)

- Đẩy lên cao trào cho tiếng cười "òa" ra. Ở đây có cả ngôn ngữ nói và có cả hành động của thầy lí. Một chi tiết thật tinh tế mà thâm thúy, sâu cay khi "cười" vào mặt vị đại diện cho công lí của chính quyền phong kiến ở nông thôn trước đây.

Câu 3. Anh (chị) đánh giá như thế nào về nhân vật Ngô và Cải?

Trả lời:

- Đánh giá về nhân vật Ngô và Cải:

+ Họ là những người nông dân bình thường, tội nghiệp, đáng thương.

Soạn bài Nhưng nó phải bằng hai mày - Ngữ văn lớp 10

+ Nhưng họ cũng là những người đáng trách, họ đã có những hành vi không tốt (đánh nhau), lại không chịu nhận khuyết điểm về mình mà đều muốn trút tội cho đối phương, thậm chí đều có hành động hối lộ nhà chức trách.

+ Nhìn chung, họ bị rơi vào tình cảnh bi hài: vừa khốn khổ (bi), lại vừa bị chê cười (hài).

- Thực ra tác giả dân gian cũng không có ý định nói về những người lâm vào việc kiện tụng như Ngô và Cải mà ý này đến một cách tự nhiên. Tác giả dân gian dùng tiếng cười để quát đòn roi vào việc xử kiện của lí trưởng. Song Cải và Ngô lâm vào kiện mà mất tiền, riêng Cải vừa mất tiền còn phải chịu phạt một chực roi. Tiếng cười cũng dành cho họ nhưng thật chua chát. Họ vừa đáng thương, vừa đáng trách.

LUYỆN TẬP

Câu hỏi: Phân tích cả hai truyện cười vừa học để làm rõ các đặc trưng của thể loại truyện cười.

Trả lời:

Các đặc trưng của thể loại truyện cười qua hai truyện cười *Tam đại con gà* và *Nhưng nó phải bằng hai mày*:

* **Về nội dung:** Truyện cười thường châm biếm, chế giễu những thói hư, tật xấu trong nội bộ nhân dân, hoặc đả kích những thói hư khác trong xã hội. Tạo ra những mâu thuẫn trái tự nhiên để gây cười.

- Truyện *Tam đại con gà* chế giễu thầy đồ dốt nát nhưng lại sĩ diện hão.

- Truyện *Nhưng nó phải bằng hai mày* đả kích thói tham nhũng của bọn tham quan ô lại trong xã hội ngày xưa.

* **Về nghệ thuật:** ngắn gọn, kết cấu mạch lạc, chặt chẽ, mâu thuẫn phát triển nhanh, kết thúc bất ngờ để bật ra tiếng cười.

- Truyện *Tam đại con gà* tạo ra mâu thuẫn là sự dốt nát (bên trong) với cái làm ra vẻ ta đây là giỏi (bên ngoài) của thầy đồ.

- Truyện *Nhưng nó phải bằng hai mày* lại dựa trên mâu thuẫn là việc phân xử phải trái lại được "đo, đếm" như đối với đồng tiền.